

පිරිවැය හැසිරීම සහ පිරිවැය, පරිමා, ලාභ විශ්ලේෂණය තුළින් කළමනාකරණ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට දායක වීම.

පිරිවැය හැසිරීම

නිශ්පාදන පරිමාව එනම් නිශ්පාදන ඒකක ගණන වෙනස්වන විට ඒ අනුව පිරිවැය අයිතමයන්ගේ සිදුවන වෙනස්වීම් පිරිවැය හැසිරීම ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. මෙහිදී ප්‍රධාන වශයෙන් පිරිවැය කොටස් දෙකකට වෙන් කර හඳුනා ගත හැකිය.

01. විචල්‍ය පිරිවැය

02. ස්ථාවර පිරිවැය

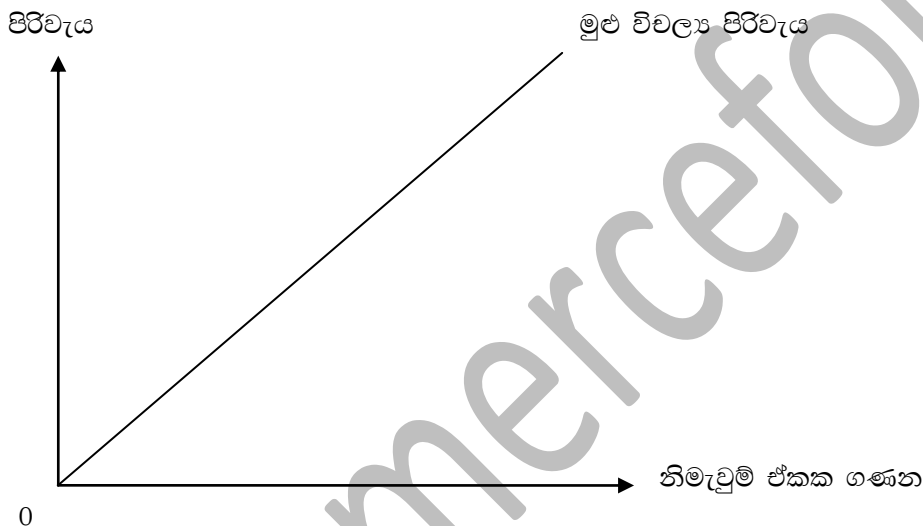
01. විචල්‍ය පිරිවැය

නිශ්පාදන ඒකක ප්‍රමාණය එනම් පරිමාව වෙනස් වන විට ඊට සමානුපාතිකව වෙනස් වන පිරිවැය විචල්‍ය පිරිවැය ලෙස හඳුන්වයි.

උදාහරණ

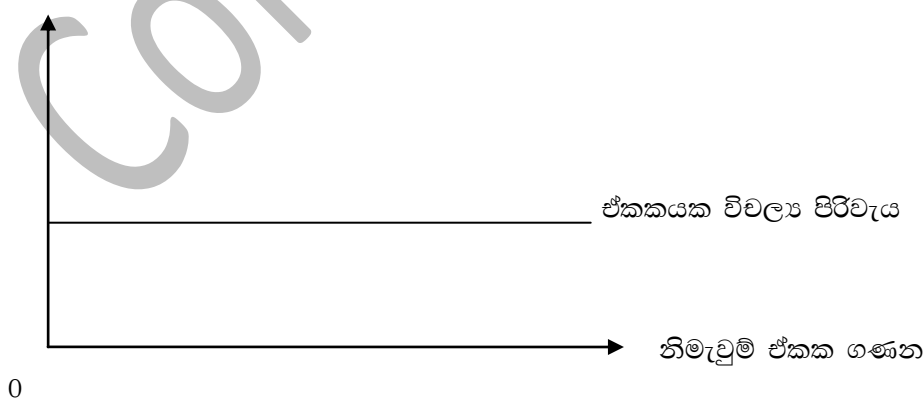
සෘජු ද්‍රව්‍ය පිරිවැය, සෘජු ශ්‍රම පිරිවැය

මුළු විචල්‍ය පිරිවැය = ඒකකයක විචල්‍ය පිරිවැය x නිමැවුම් ඒකක ගණන

ඒකකයක විචල්‍ය පිරිවැය නොවෙනස්ව පවතින බව මෙහිදී උපකල්පනය කරයි.

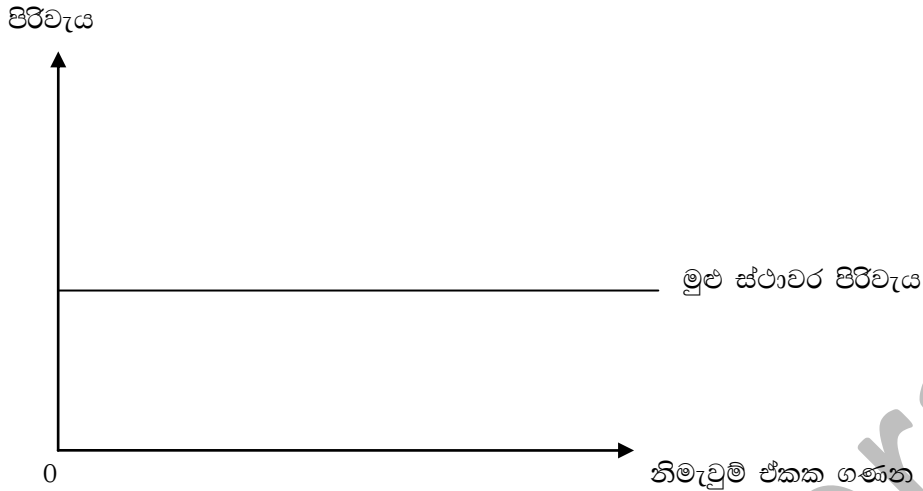
පිරිවැය

02. ස්ථාවර පිරිවැය

කිසියම් නිශ්චිත ධාරිතා මට්ටමක් දක්වා නිමැවුම් ඒකක ගණන වෙනස් වුවද වෙනස් නොවී පවතින පිරිවැය අයිතම ස්ථාවර පිරිවැය ලෙස හඳුන්වයි.

උදාහරණ - ගොඩනැගිලි කුලී, වරිපනම් වියදම්, රක්ෂණය වියදම්

- නිමැවුම් ඒකක ගණන ක්‍රමයෙන් ඉහළ දැමීමේ දී ඒකකයක ස්ථාවර පිරිවැය ක්‍රමයෙන් අඩු වෙයි.

$$\text{ඒකකයක ස්ථාවර පිරිවැය} = \frac{\text{මුළු ස්ථාවර පිරිවැය}}{\text{නිමැවුම් ඒකක ගණන}}$$

ආන්තික පිරිවැයකරණය

විචල්‍ය පිරිවැය ඒකකයකට අයකරන, කාලච්ඡේදයේ ස්ථාවර පිරිවැය කාලච්ඡේදයේ දායකයෙන් කපාහරින ක්‍රමය ආන්තික පිරිවැයකරණයයි.

ආන්තික පිරිවැයකරණ ක්‍රමය යටතේ ශුද්ධ ලාභය ගණනය කරන අකාරය

මුලු ආදායම	=	XXX
- මුලු විචල්‍ය පිරිවැය	=	(XXX)
මුලු දායකය (මුලු සහභාගය)	-	XXX
- මුලු ස්ථාවර පිරිවැය	=	(XXX)
ශුද්ධ ලාභය	=	XXXX

දායකය

විකුණුම් ආදායම සහ විචල්‍ය පිරිවැය අතර වෙනස දායකය ලෙස හඳුන්වනු ලබයි.

- ඒකකයක දායකය = ඒකකයක විකුණුම් මිල - ඒකකයක විචල්‍ය පිරිවැය
- මුළු දායකය = මුළු විකුණුම් ආදායම - මුළු විචල්‍ය පිරිවැය

හෝ

- මුළු දායකය = ඒකකයක දායකය x මුළු විකුණුම් ඒකක ගණන

ඒ අනුව ඉහත දක්වා ඇති ආදායම් ප්‍රකාශනයට අනුව පෙනී යන්නේ ස්ථාවර පිරිවැය නොවෙනස්ව පවතින බැවින් දායකය වෙනස් වූ ප්‍රමාණයට සමාන ප්‍රමාණයකින් ලාභය ද වෙනස් වන බව යි.

දායක විකුණුම් අනුපාතය (ලාභ පරිමා අනුපාතය)

දායකය, විකුණුම් මිලෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ඉදිරිපත් කළ විට එය දායක විකුණුම් අනුපාතය ලෙස හඳුන්වයි.

$$\text{දායක විකුණුම් අනුපාතය} = \frac{\text{දායකය}}{\text{විකුණුම් ආදායම}} \times 100$$

සමච්ඡේද ලක්ෂ්‍යය

ආයතනයක් විසින් ලාභ හෝ අලාභ නොලබන විකුණුම් ඒකක ප්‍රමාණය සමච්ඡේද ලක්ෂ්‍යය ලෙස හඳුන්වයි. මෙහිදී පහත ලක්ෂණ හඳුනාගත හැකියි.

01. මුළු ආදායම මුළු පිරිවැයට සමාන වෙයි.
02. ලාභ හෝ අලාභ නොමැත.
03. මුළු දායකය මුළු ස්ථාවර පිරිවැයට සමාන වෙයි.
04. සමච්ඡේද ලක්ෂ්‍යයෙන් පසුව විකුණන සෑම ඒකකයකින්ම ලැබෙන දායකය ලාභය බවට පත්වෙයි.

සමච්ඡේද ලක්ෂ්‍යය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකියි.

$$\text{සමච්ඡේද ලක්ෂ්‍යය (ඒකක)} = \frac{\text{ස්ථාවර පිරිවැය}}{\text{ඒකකයක දායකය}}$$

$$\text{සමච්ඡේද ලක්ෂ්‍යය (විකුණුම් අදායම)} = \frac{\text{ස්ථාවර පිරිවැය}}{\text{දායක විකුණුම් අනුපාතය/ලාභ පරිමා අනුපාතය}}$$

ආරක්ෂිත ආන්තිකය/සුරක්ෂිත ආන්තිකය

සමච්ඡේද විකුණුම් මට්ටම ඉක්මවා යන සත්‍ය හෝ අයවැයගත අතිරික්ත විකුණුම් ඒකක ගණන හෝ විකුණුම් වටිනාකම ආරක්ෂිත ආන්තිකය ලෙස හඳුන්වයි.

$$\text{ආරක්ෂිත ආන්තිකය (ඒකක)} = \frac{\text{සත්‍ය/අයවැයගත විකුණුම් ඒකක ගණන}}{\text{සමච්ඡේද ලක්ෂ්‍යය ඒකක ගණන}}$$

$$\text{ආරක්ෂිත ආන්තිකය (වටිනාකම)} = \frac{\text{සත්‍ය/අයවැයගත විකුණුම් වටිනාකම}}{\text{සමච්ඡේද ලක්ෂ්‍යය විකුණුම් වටිනාකම}}$$

ආරක්ෂිත ආන්තිකය විකුණුම් වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස ද පහත පරිදි ගණනය කළ හැකියි.

$$\text{ආරක්ෂිත ආන්තිකය \%} = \frac{\text{ආරක්ෂිත ආන්තිකය}}{\text{විකුණුම් වටිනාකම}} \times 100$$

ආරක්ෂිත ආන්තිකයේ අගය ඉහල අගයක් ගනී නම් එය අඩු අවදානම් තත්වයක් ලෙස හඳුන්වයි.

ආරක්ෂිත ආන්තිකය පහත පරිදි ද ගණනය කළ හැකිය.

$$\text{ආරක්ෂිත ආන්තිකය (ඒකක)} = \frac{\text{ශුද්ධ ලාභය}}{\text{ඒකකයක දායකය}}$$

$$\text{ආරක්ෂිත ආන්තිකය (වටිනාකම)} = \frac{\text{ශුද්ධ ලාභය}}{\text{දායක විකුණුම් අනුපාතය/ලාභ පරිමා අනුපාතය}}$$

ව්‍යාපාරයක් විසින් කිසියම් අපේක්ෂිත ලාභයක් උපයා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වන ඒකක ගණන හෝ විකුණුම් අවදානම ගණනය කිරීම සඳහා පහත දැක්වෙන සමීකරණයෙන් උපයෝගී කර ගත හැකියි.

$$\text{01. අපේක්ෂිත ලාභය ලැබීමට අවශ්‍ය වන විකුණුම් ඒකක ගණන} = \frac{(\text{ස්ථාවර පිරිවැය} + \text{අපේක්ෂිත ලාභය})}{\text{ඒකකයක දායකය}}$$

02. අපේක්ෂිත ලාභය ලැබීමට = (ස්ථාවර පිරිවැය + අපේක්ෂිත ලාභය)
අවශ්‍ය වන විකුණුම් ඒකක ගණන දායක විකුණුම් අනුපාතය/ලාභ පරිමා අනුපාතය

සංවේදීතා විශ්ලේෂණය

ලාභය කෙරෙහි බලපෑමක් ඇතිකරන විවිධ විචල්‍යයන් මගින් කරනු ලබන විශ්ලේෂණය සංවේදීතා විශ්ලේෂණය යි. නිදසුනක් ලෙස අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව පවතින විට විකුණුම් මිලෙහි, ස්ථාවර පිරිවැයෙහි හෝ විකුණුම් ප්‍රමාණයෙහි සිදුවන වෙනස්වීම් දායකය, සමච්ඡේද ලක්ෂ්‍යය, ආරක්ෂිත ආන්තිකය සහ ලාභය කෙරෙහි බලපාන අකාරය පහත පරිදි දැක්විය හැකි ය.

	සමස්ත දායකය	සමච්ඡේද ලක්ෂ්‍යය	ආරක්ෂිත ආන්තිකය	ලාභය
01.	විකුණුම් මිල පහළ යාම.	වැඩි වේ.	අඩු වේ.	අඩු වේ.
02.	විකුණුම් මිල ඉහළ යාම.	අඩු වේ.	වැඩි වේ.	වැඩි වේ.
03.	විකුණුම් පරිමාව පහළ යාම.	වෙනස් නොවේ.	අඩු වේ.	අඩු වේ.
04.	විකුණුම් පරිමාව ඉහළ යාම.	වෙනස් නොවේ.	වැඩි වේ.	වැඩි වේ.
05.	ස්ථාවර පිරිවැය වැඩි වීම	වැඩි වේ.	අඩු වේ.	අඩු වේ.
06.	ස්ථාවර පිරිවැය අඩු වීම	අඩු වේ.	වැඩි වේ.	වැඩි වේ.

පිරිවැය ලාභ විශ්ලේෂණයේ උපකල්පන

- පිරිවැය ස්ථාවර සහ විචල්‍ය ලෙස වර්ග කළ හැකි බව
- ස්ථාවර පිරිවැය කෙටිකාලීනව වෙනස් කළ හැකි බව
- මුලු ආදායම් සහ වියදම් ප්‍රස්තාර සටහන් සරළ රේඛාවක පිහිටන බව
- ආයතනය නිපදවන්නේ එක් භාණ්ඩයක් පමණක් බව
- තාක්ෂණය, නිෂ්පාදන ක්‍රම සහ කාර්යක්ෂමතාවය නොවෙනස්ව පවතින බව
- ආදායම සහ පිරිවැය වෙනස්වීමට බලපාන එකම සාධකය පරිමාව පමණක් බව
- ඒකකයක විචල්‍ය පිරිවැය සහ ඒකකයක විකුණුම් මිල නොවෙනස්ව පවතින බව

පිරිවැය, පරිමා, ලාභ විශ්ලේෂණයේ ප්‍රස්තාරික ප්‍රවේශය

පිරිවැය පරිමා ලාභ විශ්ලේෂණය ඉහත පරිදි සමීකරණ ආශ්‍රයෙන් මෙන්ම ප්‍රස්තාර මගින්ද ඉදිරිපත් කළ හැකියි. ප්‍රස්තාර ප්‍රවේශයේ දී පිරිවැය, අදායම සහ ලාභය යන පරායත්ත විචල්‍යයන් සිරස් අක්ෂයේත් පරිමාව තිරස් අක්ෂයේත් නිරූපනය කරයි. පිරිවැය, පරිමා ලාභ විශ්ලේෂණයේ දී පහත දැක්වෙන ප්‍රස්තාර භාවිතා කරනු ලබයි.

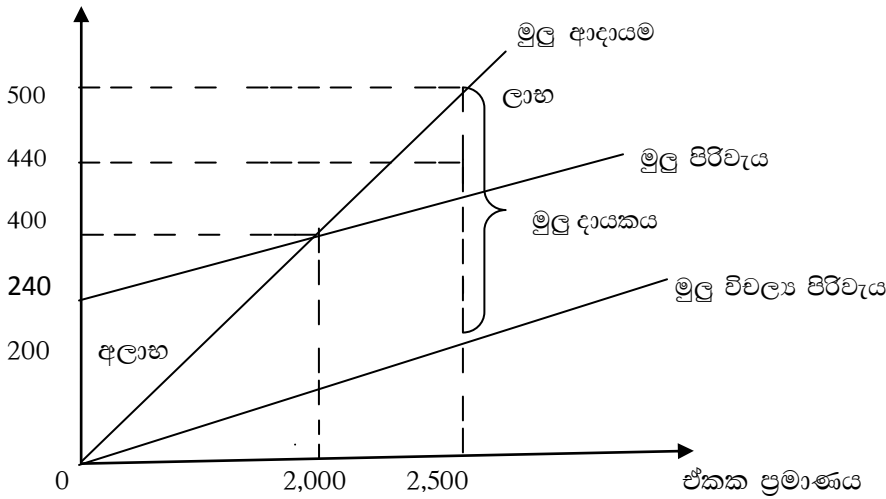
01. දායක සමච්ඡේදන ප්‍රස්තාරය
02. සාම්ප්‍රදායික සමච්ඡේදන ප්‍රස්තාරය
03. ලාභ පරිමා ප්‍රස්තාරය

01. දායක සමච්ඡේදන ප්‍රස්තාරය

මෙහිදී පහත දැක්වෙන විචල්‍යයන් ප්‍රස්තාර ගත කිරීම සිදු කරනු ලබයි.

01. මුලු ආදායම් රේඛාව
02. මුලු පිරිවැය රේඛාව
03. මුලු විචල්‍ය පිරිවැය රේඛාව

පිරිවැය/ආදායම (000)

ඉහත ප්‍රස්තාර සටහන අනුව

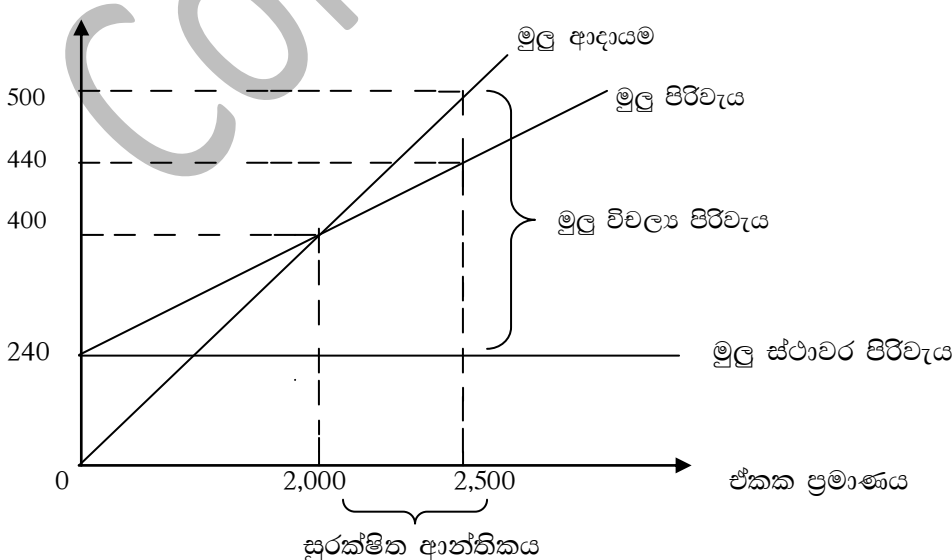
- සමච්ඡේදන විකුණුම් ඒකක ගණන 2,000 කි.
- සමච්ඡේදන විකුණුම් ආදායම රු. 400,000 කි.
- සත්‍ය විකුණුම් ඒකක ගණන 2,500 කි.
- සත්‍ය විකුණුම් ආදායම රු. 500,000 කි.
- මුල ස්ථාවර පිරිවැය රු. 240,000 කි.
- මුල දායකය රු. 300,000 කි.
- ශුද්ධ ලාභය රු. 60,000 කි.
- ආරක්ෂිත ආන්තිකය ඒකක 500 කි.
- ආරක්ෂිත ආන්තිකය රු. 60,000 කි.
- ඒකකයක විකුණුම් මිල රු 200 කි.
- ඒකකයක විචල්‍ය පිරිවැය රු 80 කි.

02. සාම්ප්‍රදායික සමච්ඡේදන ප්‍රස්තාරය

මෙහිදී පහත දැක්වෙන විචල්‍යයන් ප්‍රස්තාර ගත කිරීම සිදු කරනු ලබයි.

01. මුල ආදායම් රේඛාව
02. මුල පිරිවැය රේඛාව
03. ස්ථාවර පිරිවැය රේඛාව

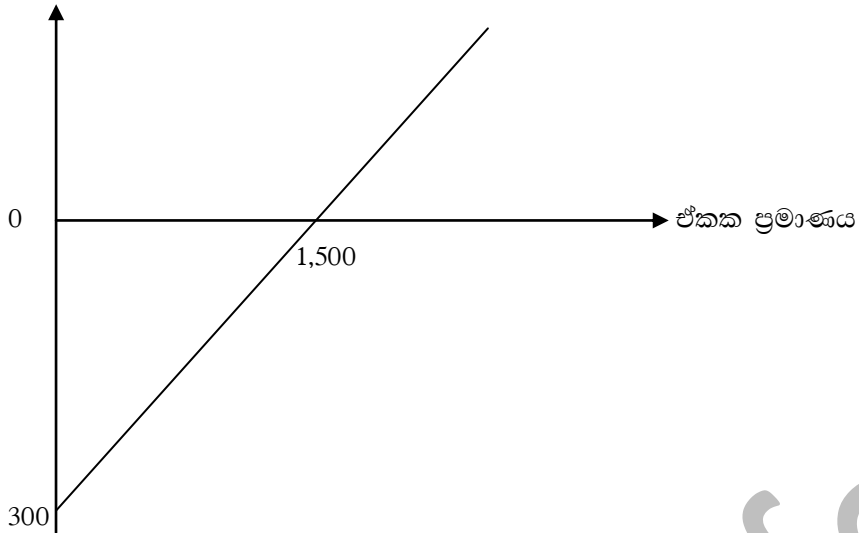
පිරිවැය/ආදායම (000)

03. ලාභ පරිමා සටහන

එක් එක් විකුණුම් මට්ටම ට අදාළ ලාභය පෙන්නුම් කරමින් අඳිනු ලබන වක්‍රය, ලාභ පරිමා සටහන නම් වේ. සමච්ඡේදන ලක්ෂ්‍ය ඒකක ප්‍රමාණයන් ස්ථාවර පිරිවැය කොපමණ ද යන්නත් මෙම ලාභ පරිමා සටහනෙන් දැක් වේ. නිෂ්පාදන ඒකක ගණන ශුන්‍යක් වන විට පවතින සම්පූර්ණ අලාභය ස්ථාවර පිරිවැයට සමාන වේ. ලාභය ශුන්‍යවන ලක්ෂ්‍යට අදාළ විකුණුම් ඒකක ප්‍රමාණය සමච්ඡේද ඒකක ප්‍රමාණය ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

ලාභය රු. (000)

ඉහත දැක්වෙන ලාභ පරිමා සටහන අනුව,

- සමච්ඡේදන විකුණුම් ඒකක ගණන 1,500 කි.
- මුළු ස්ථාවර පිරිවැය රු. 300,000 කි.